

Interpellationssvar

Dnr 19KS398-2
2019-10-24

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation från Kristdemokraterna (KD) - Barnkonventionen blir svensk lag 2020

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 23 september 2019, väckte Jan Myléus - Kristdemokraterna (KD) följande interpellation.

”Sverige har ratificerat Barnkonventionen vilket innebär att vi har bundit oss att ta hänsyn till och tänka in barns perspektiv vid olika beslut eller planering av verksamhet. Barnkonventionen kommer att bli lag i Sverige i januari 2020. I och med att Barnkonventionen blir lag måste tjänstemän och beslutsfattare förhålla sig till den på ett betydligt mer konkret sätt än i dag.

SKL har gett ut en utmärkt skrift på 12 sidor Barnkonventionen föreslås bli svensk lag, till dig som är förtroendevald. Här finns konkreta förslag om hur förtroendevalda och personal inom organisationen bör förberedas som t ex ”beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter”

Mina frågor till ansvarigt kommunalråd är:

1. Hur förbereder sig Gävle kommuns förvaltningar och kommunkoncernen i helhet inför lagen och vad har hittills gjort i arbetet.
2. Hur planerar man att utföra arbetet med att förbereda politiker och medarbetare att i alla beslut och åtgärder ta hänsyn till barnkonventionens andemening/krav.
3. Hur ser samordningsfunktionen ut för att få ut information och planer om barnkonventionen i hela organisationen.”

Jörgen Edsvik (S), Kommunalråd fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

1 januari 2020 blir FN:s konvention om barnets rättigheter lag. Den nya barnrättslagen innebär barnkonventionens artiklar 1-42 i originaltexternas lydelse ska gälla som svensk lag¹. Barnrättsutredningen har i sitt betänkande kommit fram till genomgående brister utifrån svensk tillämpning av barnkonventionen, bland annat att barn inte ses som egna rättighetsbärare, barns bästa utreds inte inför beslut som rör barn, samt att barns rätt att komma till tals inte tillgodoses. Därför föreslog utredningen, utöver att barnkonventionen ska bli svensk lag, bland annat att det behövs kunskapshöjande insatser för beslutsfattare och andra som hanterar ärenden som rör barn². Barnombudsmannen har därför fått uppdraget av regeringen att genomföra ett kunskapslyft om barnkonventionen riktat mot statliga myndigheter, landsting och kommuner.

Gävle kommun var remissinstans till betänkandet Barnkonventionen blir svensk lag³. Gävle kommun, och även barnombudsmannen, har påpekat att det finns utmaningar med att barnkonventionen blir svensk lag⁴. Detta avser exempelvis de utmaningar, vilka statskontoret berör i analysen av ekonomiska konsekvenser av inkorporeringen av barnkonventionen i svensk lag, kring att konventionens artiklar i många fall är öppet formulerade och allmänt hållna⁵. Detta innebär att barnkonventionens artiklar inte har den precision som är huvudprincipen i offentlig verksamhet, och till skillnad från svenska lagar saknar barnkonventionen en tydlig vägledning för hur konventionstexten ska tolkas efter inkorporering. Barnrättsutredningens betänkande med kartläggning av hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen är dessutom försenad ett år, till november 2020. Detta medför troligen en så kallad reaktiv implementering, vilket innebär att staten lämnar över till rättsbildande instanser att tolka den nya lagen⁶. Det är också barnombudsmannen slutsats⁷ att det kommer ske rättsprövningar inom områden där barnkonventionen inte är tillräckligt tydlig. Det skulle exempelvis kunna handla om barnkonventionen i förhållande till föräldrarätten eller till aborträtten.

Socialt hållbarhetsprogram för Gävle kommun innefattar barnrättsperspektivet och preciserar vikten av fortsatt tillämpning av

¹ Prop. 2017/18:186

https://www.regeringen.se/4952fa/contentassets/ccaccfb483374099bdb045f96f7ca0bb/inkorporering-av-fns-konvention-om-barnets-rattigheter-2017_18_186.pdf

² SOU 2016:19

https://www.regeringen.se/contentassets/7bcd0fe8815345aeb2ff0d9678896e11/barnkonventionen-bli-svensk-lag-sou-2016_19.pdf

³ 16KS182

⁴ Barnombudsmannen webbseminarium: Barnkonventionen som lag
<https://www.barnombudsmannen.se/barnratt-i-praktiken/kunskapslyft-infor-barnrattslagen/filmade-webbseminarier/webbseminarium-barnkonventionen-som-lag/>

⁵ Statskontoret 2017:19

<http://www.statskontoret.se/globalassets/publikationer/2017/201719.pdf>

⁶ Statskontoret 2017:19

⁷ Barnombudsmannen webbseminarium: Barnkonventionen som lag

kommunens barnchecklista som en framgångsfaktor i det arbetet⁸. Barnchecklistan är sedan tidigare antagen av kommunfullmäktige och ska upprättas i beredning av ärenden till nämnd och styrelse, vilket sker i begränsad omfattning (barnchecklistan tillämpas främst av utbildningsnämnden).

Från styrning och stöd Gävle kommer ett antal utbildningstillfällen erbjudas med start vintern 2019-2020, vilka syftar till att ge en generell introduktion i barnkonventionen och hur den kan omsättas i praktik i olika typer av kommunala verksamheter. Denna utbildningsinsats kommer finnas tillgänglig för både tjänstemän och förtroendevalda i samband med att det nya kompetensförsörjningssystemet *kompetensen* lanseras 1 november 2019. Där kommer det även finnas hänvisning vidare till den webbutbildning som barnombudsmannen tagit fram som en del i det kunskapshöjande uppdraget från regeringen, och som exempelvis kan användas på arbetsplatsträffar och för självstudier.

I kommunkoncernen i övrigt genomförs de förberedelser som anses nödvändiga av respektive berörd verksamhet. Den sammantagna bilden, i linje med statskontorets generella slutsatser kring ekonomiska konsekvenser av inkorporeringen av barnkonventionen i svensk lag⁹, är att de lagstyrda verksamheter (vilka också nämns i kommunens yttrande över remiss på förslaget till ny barnrättslag¹⁰) följer befintlig lagstiftning som redan till stora delar transformerats och anpassats till barnkonventionens bestämmelser. Detta rör särskilt verksamheter inom Utbildning Gävle och Valfärd Gävle. Det finns dock ovan nämnda utmaningar med att barnkonventionens artiklar är allmänt hållna och där konventionen inte är tillräckligt tydlig, vilket föranleder behovet av rättsliga prövningar. Barnombudsmannen uppger att rättsprövningar väntas ske inom flera områden kopplat till den nya barnrättslagstiftningen, vilket i sin tur kan ge nya förutsättningar och prejudikat efter att lagen träder i kraft¹¹. Dock går barnrättsperspektivet från att vara ett perspektiv till att bli en lag som ska följas av alla och som inte kan väljas bort, vilket innebär att barnrättsfrågorna därför på ett tydligare sätt berör fler kommunala verksamhetsområdena än de som omnämns i kommunens yttrande. I yttrandet poängterades därför också att inkorporeringen av barnkonventionen, tvärt emot vad som anges i barnrättsutredningens betänkande, innebär ökade kostnader för kommunerna, i form av kostnader för utbildning av personal.

Det finns goda förutsättningar för fortsatt samordnat barnrättsarbete i Gävle kommun i och med att barnkonventionen blir svensk lag. Gävle kommun har sedan 2004 varit en del av Partnerskapet för barnets rättigheter i praktiken tillsammans med tio andra kommuner som har hög ambitionsnivå i barnrättsarbetet. Partnerskapet har framför allt inneburit ett organiserat idé- och erfarenhetsutbyte kring olika metoder för ett systematiskt barnrättsarbete över tid, exempelvis genom kollegial granskning, målinventering, unga

⁸ 12KS277-22

⁹ Statskontoret 2017:19

¹⁰ 16KS182

¹¹ Barnombudsmannen Elisabeth Dahlin, Regionala barnrättsdagar i Gävle, 20191015

kommunutvecklare med mera¹². I partnerskapet deltar Gävle kommun med en förtroendevald politiker och en tjänsteperson.

Gävle kommun är också en huvudpartner i Brynäs IF:s En bra start där det i samverkan mellan klubben, näringsliv och kommun, i samarbete med UNICEF, sker utåtriktade insatser mot både barn och vuxna för att öka kunskapen om barns rättigheter och bidra till att barnkonventionen efterlevs. Insatserna som genomförs inom ramen för En bra start når årligen direkt ut till flera tusen personer i vår kommun - till barn men även indirekt till vuxna i barnets omgivning.¹³

Härmed anser jag att interpellationen är besvarad.

Jörgen Edsvik (S)
Kommunalråd

¹² Partnerskapet för barnets rättigheter i praktiken, Rapport om arbetet med barnkonventionen 2016-2018
https://barnkonventionen-partnerskapet.se/download/Rapport_barnkonventionen_16-18_webb.pdf

¹³ Vid barnkonventionens dag 2018 deltog 2000 elever, i förarbetet med uppdrag kopplat till målsättningen för En bra start deltog 3300 elever.